

dnr U2023/01468

E-post: u.registrator@regeringskansliet.se

**Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet**

Remiss av promemorian Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund

Sammanfattning

Region Gotland inkommer härmed med yttrande över promemorian Ökat statligt inflytande över statsbidragen

Den 7 juni 2022 beslutade regeringen i ett kommittédirektiv om att tillsätta en utredning, Styrning och uppföljning av folkbildningen – vägval inför framtiden, dir 2022:75. Uppdraget ska redovisas senast den 19 februari 2024.

Direktiven är omfattande och utredaren, bland annat, fått i uppdrag att analysera om nuvarande modell för styrning och fördelning av statsbidraget till folkbildningen är ändamålsenlig och bör bibehållas, eventuellt med ändrad styrning, eller om det finns behov av en förändrad modell. Region Gotland anser att den pågående utredningen bör få fullfölja sitt arbete och redovisa sitt resultat. Därför anser Region Gotland att Utbildningsdepartementet bör avvakta med att föreslå en ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområden. Vidare föreslås

en motsvarande ändring i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

Region Gotland kommer att ge yttranden utifrån de förslag som finns i promemorian men vill poängtera att det är olyckligt att inte låta utredningen Styrning och uppföljning av folkbildningen – vägval inför framtiden, dir 2022:75 först få redovisa sin rapport

Yttrande

Författningsförslag 1.1

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Region Gotland ser det närmast som en styrka att precis som idrottsrörelsen hantera bidragsfördelning enligt självförvaltningsmodellen inom folkbildningen.

Ett vitalt demokratiskt samhälle behöver aktörer som agerar oberoende av statens vilja. Folkbildningen är en sådan kraft som behöver stå fri. Folkbildningen behöver ha ett starkt skydd mot statlig politisk detaljstyrning av innehåll och inriktning. 1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Region Gotland menar att man kan uppnå samma effekt med en tydligare skrivning i regleringsbrevet från regeringen till Folkbildningsrådet avseende fördelingsnyckel med hänvisning till volymer inom de olika verksamhetsområdena.

2 Statens möjlighet att styra statsbidraget till folkbildningen är begränsad

2.1 Fördelningen av statsbidraget till folkbildningen har överlämnats till enskilda organ

Region Gotland menar att självförvaltningsmodellen fungerar och ser fortsatt att det är Folkbildningsrådet som ska vara i myndighets ställe för de tre medlemmarna SKR, RIO och Studieförbunden i samverkan.

2.2 Verksamheterna och förutsättningarna skiljer sig åt mellan folkhögskolor och studieförbund

Region Gotland delar promemorians beskrivning av att verksamheterna mellan studieförbunden och folkhögskolorna skiljer sig åt. Vidare att folkhögskolorna nu upplever ett svårt ekonomiskt läge och delar också uppfattningen att folkhögskolan bland annat vänder sig till målgrupper med omfattande stödbehov och är därför resurskrävande och

kostsamma. OFI ser detta konstaterande och denna skrivning som den viktigaste frågan, det behövs avsättas betydligt mer resurser till folkhögskolorna för att de ska kunna bibehålla både kvalitativt och kvantitativt i utbildningsformen folkhögskola.

Region Gotland håller med om att folkhögskolorna är kraftigt underfinansierade, främst beroende på att ingen uppräknings av bidragen skett under många år utan legat kvar på samma nivå med allvarliga effekter på skolornas verksamhet.

Region Gotland ser behovet av förstärkning av ekonomin som nödvändig för att folkhögskolorna ska kunna bibehålla kvalitativ och kvantitet verksamheten på den nivå som gäller idag. Men också med möjlighet att växa för att bland annat vara en viktig aktör i kompetensförsörjningen ute i regionerna. 2.3 Närmare om fördelningen av statsbidraget till folkbildningen

På den punkten är folkbildningens aktörer överens med regeringen. De senaste åren går det att se en tydlig trend där offentliga myndigheter i en ökande grad genom riktade bidrag med specificerade villkor styr folkbildningen. Det implicita kontraktet mellan staten och folkbildningen där folkbildningens organisationer har förtroendet att identifiera behov och utveckla verksamhet värnas och förnyas.

När det gäller ansvar för hur fördelningen mellan studieförbunden och folkhögskolorna ska se ut anser Region Gotland att regeringen i sitt regleringsbrev skulle kunna ge Folkbildningsrådet ett tydligare uppdrag att se över fördelningsnyckel varje år utifrån de volymer som folkhögskolor och studieförbund redovisas. Även utifrån de behov av bildnings- och utbildningsinsatser som efterfrågas i samhället. RG menar att planering och utformning av verksamhet genomförs bäst med stor frihet från statlig detaljstyrning och har fortsatt stort förtroende att Folkbildningsrådet, med riktlinjer från regeringen, är den organisation som ska ansvara för detta uppdrag.

3 Folkbildningsrådets uppgift att fördela statsbidrag till folkbildningen ska ändras

Region Gotland hade gärna sett att den pågående folkbildningsutredningen hade fått lämna sin slutrapport med förslag på en eventuell förändrad modell. Region Gotland anser som alternativ

till ovan förslag att regeringen i sitt regleringsbrev skulle kunna ge Folkbildningsrådet ett tydligare uppdrag att se över fördelningsnyckel varje år utifrån de volymer som folkhögskolor och studieförbund redovisas. Även utifrån de behov av bildnings- och utbildningsinsatser som efterfrågas i samhället. Region Gotland menar att planering och utformning av verksamhet genomförs bäst med stor frihet från statlig detaljstyrning och har fortsatt stort förtroende att Folkbildningsrådet, med riktlinjer från regeringen, är den organisation som ska ansvara för detta uppdrag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Rolf Öström
Ordförande Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Hanna Sällström Jonasson
tf Utbildningsdirektör